

აღოქმისა ეხედეთ მისში! ამისა ჰქვიან აღმძინის სულში მჭერა! მაგრამ როგორი სიცრუეა ეს! მართლა, რომ შეიძლებოდეს სხვის სულში ჩახედვა, მაშინ ხომ ყოველი კაცი ჰქვიანი იქნებოდა.

რაღა გავაგრძელო, ქუეა და ფეკრი სულ დაეკარგე. იმისმა უკრებამ ისე გამაშვავა, რომ მინდოდა მოეფევიო და დამეკოცნა, მაგრამ წყევულმა არ დამაცადა.

— შორს თათებიო!... — დამიყვირა.

მაშინ ვეღარ მოვითმინე, მის წინ მუხლებზედ დავეცი და ჩემი გული გადავუშალე; განუცხადე, რაც მტანჯავდა და რამაც აღმიძრა სიყვარული მისადმი.

ქალი გაოცებით და დაცინვით მიყუებდა, თითქოს მეუბნებოდა:

— ეე, აი რა გზით შევიღებ, შენთან თამაშობა, ჩემო კარგო; მაშ, კარგი, ენახო!.. სიყვარულში, ჩვენ მუდამ სულელის როლს ვთამაშობთ და ქალნი ყო თვითანთ სარგებლობას არ იფიქრებენ.

ბრინლის ოპერა.

მომღერალი ქ. ანსაროვის.

ბას არ ვეძებდი; სულს, თანაგრძნობას, იდეებს ვეძებდი; მაილად გრძობით ვიყავი შეგარობილი და ამიტომ უკვე ვერ მოვიხმარე დრო... როდესაც მოისმინა ჩემი გულის აღსახება, წამოდგა ზეზედ და დაეპრუნეთ სენ-კლუში.

პაროზში გამოვეთხოვეთ ერთმანეთს. მოწყვითი მიყურებდა; მე მიზეზი ვითხეთ:

— ვფიქრობ იმაზე, რომ ძალიან ცოტაა ცხოვრებაში დღევანდლისთანა დღე.

გულმა ძვერა დამიწყო, ბუდიდან ამოვირინას ლამობდა.

ფიქრე კვირას კიდევ ენახე და ამ რიგად ყოველ კვირა ეხედამდით ერთმანეთს. დამყვანი და ბუტივალში, მეზონ-ლოირტიში, პაუსში, სუველვან, ერთი სიტყვით, სადაც კი სიყვარულის ისტორიები ხდება!

კულანი, თავის მხრითაც შეეცაოტებულად მაჩვენებდა თავს!

დასასრულს, სრულიად დაეკარგე მოსაზრება და სამი თვის შემდეგ გვირც დღეიწურე. რაღა ვითხობთ, ჩემო ბატონო! როცა მიღიხარ სამსახურში, ცხოვრობ მარტო, უოჯახოდა ვერაიის დაკითხვებისარაჩვენას, ჰფიქრობ, რა კარგია შეუღლე გყავდეს! ადგები და ირთავ ცოლს!

მაშინ ეს შენი მეუღლე დაიწყებს დილიდან საღამომდე ლანძღვას, არა ესმის-რა, არა გავგებარა, მოჰყვება და წარამარა ყებელობას აღარ თავებებს; თავის მიხეთქებს ამ საზარელ მიუხეტტას სიმღერით; ეჩხუბება მენაშნირეს და წყლის მზიდაეს, ლამის გაღახოს; ქორიკანაობს მეზობლებში; ყველა ოხერს უამბობს ჩვენს ცხოვრებას, ჩვენ ოჯახის საიდუმლოს; თავი გამოქვილი აქვს იდიოტურის აზრებით და ცრემორწმუნობებით; როცა ვეღაპარაკები, ისეთ უშეგრ აზრებს წამოროშავს ხოლმე, რომ სასოწარკვეთილებისაგან ტირილი მომდის"...

განუშედა და აღუღებულმა მწარედ ამოიხენემა. შევეცქეროდი და სწორედ შემეკოდა ეს გულუბრყვილო, საცოდავი ადამიანი, ვაპირებდი როგორმემენუგეშებინა, მაგრამ ამ დროს გემი გაჩერდა, ჩვენ სენ-კლუში მივსულიყავით.

ის ახალგაზდა ქალი, რომელმაც მიიზიდა ჩემი გული, ადგა ნაპირას გადასასვლელად. ჩემ წინ ვიარა, ფარულად შემომხედა და ოდნევე გამოიღმა; მე ვადივირე ამ ომიღზე. ქალი კიდევ გადახტა ნაპირას. მე გამოვეღდექი უკან, მაგრამ ჩემმა მეზობელმა ხელი მტაცა; სწრაფის მოძრაობით გაენთავისფლდი, მაგრამ ახლა სერუტუის კალთა დამიჭირა და უკან ამართია.

არ წახვალთ, ვერ წახვალთ! — თან ყვედს ისე მხა მაილა ამბობდა,

რომ ყველა იქ მყოფი ყურადღება მოგვექცეს და ვაისმა თავდაპირველი სიცილი.

გაუმარცხებლად ვიძიებ. გაცოფებული ვიყავი, მაგრამ არც აურ-ხაურის ატეხა მინდობა.

გეპი კვლავ გაუღდა თავის გზას.

ახალგაზრდა ქალი იღვანა ნაპირას, მხედრედა, როგორც ნაღვლიან სასოწარკვეთილებით ეშორებოდა. იმ დროს კი, ჩემი მხსნელი, ანუ უკეთ რომ ესთქვათ, ჩემი მდევნელი, სიამოვნებით ხელეზს იუშვნებდა და ყურში ჩამურჩალებდა:

— მერწმუნეთ, ფრიად საჩრებლო სამსახური გაგიწყეთ!

ა.

ნარკევი

(ხალხში გავრეილი და ჩაწერილი ახალთხარისა)

ღმერთმა ყოველ ცხოველს, და მათ შორის ადამიანსაც, საცხოვრებლად ერთნაირი ვადა დაუნიშნა, 30 წელი თითოს. მივიდა ღმერთთან ადამიანი და მოახსენა: მე ხომ შენს ქმნილების გვირგვინი ვარ და უსამართლობა იქნება, რომ ვირსა, ძალისა, მიმიუნსა და მეც (ადა-შიანს) თანაბარი ცხოვრების ვადა გეკონდესო. ღმერთმაც გაუგონა მას და ასე განაწილა ვადა:

აჰაათი წელი გამოაკლა ვირის, ძალის და მიმიუნის ხიერებასა და ადამიანს დაუთმო. — ამიტომაც არის, რომ, თუ ადამიანი მოაღწევს 60 წელს — პირველი 30 წლის განმავლობაში კი ცხოვრებს ნაშვლი ადამიანურად, რადგანაც მას საცხოვრებლად დანიშნული ჰქონდა ღვთისაგან ეს დრო. შემდეგ ამისა ადამიანს უღდება სამი სხვა ხანა: ადამიანურ ცხოვრების შემდეგ — 10 წ. ჯაფისა და შრომის ხანა (რადგანაც ეს 10 წელიწადი ვირისა იყო), შემდეგ ათეულს წელს ადამიანი ხშირად ჯავრობს ხოლმე, ღრინავს (ეს 10 წ. ძალისა იყო), და მესამე 10 წელიწადს, რადგანაც ადამიანი ახწევს 60 წელს, იგი თითქოს გაუმწყვდილოა, სულ პრანჭვარებსაშია — ეს 10 წელიწადი მიმიუნისა.

**

(ჩაწერილი ხევათეთში პავლიშვილისპირ)

- ჯურხება, ეგ ჯარი შენია?
- მეოთხედ გაზღავსა ჩემ.
- დანარჩენი ვიღისია?
- სამ წილ სხვისა ვაზღავს.
- როგორ ამა, ერთი კარვა ამიხსენი.
- ის რა მეოთხედ ნაწილი მე მაქვს ნაყიდი, მეოთხედი სხვისა აქვს ნაყიდი, მეოთხედი კიდევ სხვისა. ოთხნი მოზარენი გაზღავართ და მოთხოვე გევა? თითო ფხვ ნაყიდი. ჯორაკ ღირსა რვა თუმან, თუნდა სამის წლისა იყოს, თუნდა ორის წლისა რომ იყო, რვა თუმან ღირსა. ერთ კვირა ერთსა უნდა გვეყანდეს,

დაიანა. — ქარაგუბა ღმერთისა.

მეორე კვირას მეორეს ჰყვანდეს, მესამე კვირას მესამეს, მეოთხე კვირას მეოთხეს უნდა ჰყვანდეს; ერთმანეთს უნდა სისწორე მიეცეთ რო გაეპირათ, სხვის რო ვთხოვთ ის ქირა, ოთხ უნდა ვეციყოთ. თუ ქირა არ აიტანა (ილო), თვითან წაიყვანს იმოდენს გზახედ, საცა ის ატარებს. იმათ გზებ სრულგამიჯნულია: ქალაქი — 12 აბაზი, ღმერთში — 6 აბაზი, ფასანელში — 6 აბაზი, თანეთში — 1 აბაზი, თვალციხი — 1 მანათი, კავკაჯი — 12 აბაზი, ანანულიში — 6 აბაზი, მუსხრანში — 8 აბაზი, დილოში — 2 მანათი თვალციხი — 8 აბაზი, თუშეთში — 12 აბაზი, ხეცურეთში ორ წყალ ზემოდ ორ-ორი აბაზი საფერხეთ ყველა ეს ფასები ერთ უტვისათვის არის დაწესებული. უტხო კაცს ამ ფასებ არ ეპირავებთ. — განმარტა ასე დაწერილებით ხეცურება და გაავებინა ჯორაკს მეოთხედის ამავეი.

**

ხელოვნურა კბალები. ამერიკის შერთებულ შტატებში ყოველ წელი ამზადებენ 30 მილიონზე მეტ ხელოვნურ კბილებს და გზავნიან ყოველ მხარეს. კბილები სხვა-და-სხვა ქვეყნისათვის სხვა-და-სხვა ფერისა მზადდება. მიუღ ერკოპაში, გარდა ესპანისა და იტალიისა, მდის მორაქისფრო კბილები, ესპანისა და იტალიაში კი უფრო ბრწყინავე კბილები უყვართ. სამხრეთ ამერიკა თხოულობს მოყვითალო კბილებს, ჩინეთი, იაპონია და რუსეთის ერთი ნაწილი — მოლურჯოს.

**

ერთ მდიდარ ინგლისელს, რომელიც თავის ვინაობას მალავს, უზუტუბია ინგლისის მეფისათვის ორი მილიონი მანე-

თი რამე საკველ-მოკველა დანიშნულებისათვის. მეფეს ვალუ-
წყვეტია, ამ ფულით გამართოს სანატორია ქლექიანებისათვის.

**

ამერიკის ენობლი მილიარდების სტანდორდის ქერიეს
შეუწირავს სან-ფრანცისკოს უნივერსიტეტისათვის 30 მილიონი
დილარი და შვენიერი ვილლა მუხუშებისათვის.

ამ შესანიშნავ შემოწირულების შემდეგ სან-ფრანცისკოს
უნივერსიტეტი უმდიდრესია სხვა ყველა უნივერსიტეტებზე.

**

მოგვცნებთა, რამდენი უწყსოება და უბედურება ხდება
სიძვირის გამო—ხეუბი და დივარია და კაცის კვლა. ჩვეუ-
ლებრივ პასუს ისევ დამთვრალი ავებს, თუმცა მთვრალმა კაც-
მა არც კი იცის, თუ რას ჩადის. ჩრდილოეთ ამერიკის ერთ
შტატში ცოტა სხვა ნაირი კანონი შემოულიათ ამისთანა შემ-
თხვევებისათვის: აქ კანონის წინაშე პასუს ავებს არა მხოლოდ
დამთვრალი, არამედ და დევსებულებაც, სადაც დანაშაულო-
ბის ჩამდენი დამთვრალი.

6. ა. ს. სოლოვიოვი-სინდელი
(სახსიერად)

წარსული თვის 19 მოსკოვში დასავლეთის რუსეთში კარგად
ცნობილი მწერალი ნიკოლაი ალექსანდრე ძე სოლოვიოვი-სინდე-
ლი. უფროს შტო მიღწევებს მიეკუთვნება საქმიანობა მწერ-
ლობის კუთხით და დღე დღედაეჭვებ დაიწყო აქ. თითქმის
არც ერთი საქმიანობა დრო-გამოშვებით გამოცემა არ არის და
არ უთოვდა რუსეთში, სადაც მიეკუთვნება მინაწილებს არ მხოლოდ.

თითხვით წლების დასაწყისში განსვენებული 6. ა. ჩვენს ქვე-
ყნას ესტუმრა და ისე მოეწინა აქურობა, რომ კარგა ხანს დარჩა აქ.
იმ ხანებში რამდენიმე ჰატარ მოთხრობებ და სწერა ჩვენი ცხოვრე-
ბიდან და დატეხდა რუსეთის სხვა-და-სხვა საქმიანობა უფროსად.

მეტად დროს ჰატეით ეპურობდა მიტეხული ბუტვლითა
სიტყვას. დღე ჰატეისმცემელი და მოეყარული იყო მუშა ხალხისა,
იმატომ რომ შრომის მეტად აფისებდა და მალა ექნებდა. „შრო-
მის ცარეშეო—სიხარად იტედა განსვენებული—ჩვენ სიციხესებს
ბოლო ეღებს. სიველიად იღვამს თესისო“. ამ მტეხებს განსვენებული
დღედაეჭვად ასრულებდა სიტყვებს. მთელი 25 წელიწადი კალამი
სქადიან არ „ტეუტედა—თითქმის დღე-ღამე გამოეშრომა იყო.
უმაწილები ხომ აცეციებით უფროსად. არც ერთი მისი ნაწერს ვერ

ნახეთ ისეთს, სადაც განსვენებული სულ მისი ცნობა არ იყოს,
რომ ემაწილებს ხალხს სივერად ჩაუხერტოს ტეხად.

ჩვენი ქვეყნა კატეხებით უფროსად. სიხარად ეთევიდა ერთად
სატეხველის სხვა-და-სხვა ეთესებმა. 1882 წელს 6. ა. ტეხი-
ლის სიტყვასი საქმიანობა მასწავლებლობა.

როგა 1883 წელს განსვენებული ჩემი სურვილი გამოეყენებდა
უფროსად „ნობათ“-ს გამოცემა შესახებ, ცანუხობილი სიხარულით
მიეკუთვნება ასეთ ჩემ განხარებას. რატორც საქმიანობა უფროსად
კარგად მიტეხებდა დღე დაღამებდა იმომინანთ თვისი წრე-დარიტე-
ბით. მთავე წლას ბოლოში „ნობათ“-ს სინამუშეა წინა გამოცემა;
აქ იყო მთავეცემა განსვენებული ამ წინასთვის დაწერილი
ჰატარა დამაზი მოთხრობა 6. ა. -ს „იფინა გიშენს ცელეტობა“.
შემდეგშიც დაღ დაღამებდა უწედა განსვენებული „ნობათ“-ს.

კარგად ასეურობის განსვენებულის სიხარად დაღამინობას ის
სიტყვებს, რომელიც 6. ა. წაწერა თავის სურათს. ამ ნომერშივე
დატეხილი ის სურათი და ზედ წარწერებ რუსულად, რომელიც ჰტე-
ქართულად მოეყენა „გზა რეაქტორისა ევლიანა; გზა
გამომცემლისა თუმცა ფართობა, მაგრამ სიხარულითა; მტეხე ხსი-
ათი და გამწარხის დინეა მისთვის სურათი, რომ ამ განხარად უჯან-
ურუსოდ იაროს. მაგრამ ყოველი გვიდალ საქმიანობა უწე-
ნადისკის სულს მოთხრობასა და სინამუშეა მიანაწილებს და შრეაღ
დაბრეოლებათა შორის ამხვევის მის. მისი სჯანა—ბრძოდა, სიღო
სადაც ბრძოდა, იქ სულს სინამუშეა და სიტყვებდა; აქ არა
სტეხის, ვერ მიეთვის უწედა და სიხარობას...“

„დამოწმობისა და კიდევც ცლოცე, ანდრო-ვან, ჰატეისინად
იტარი დროში „ნობათ“-ს შენის სურათში სიხარად კარადე. გან-
სიხარად, რომ სადაშეო მწერლობისათვის არ არის არც დღეა, არც
ბუნდობანი მწერნი, არც უწენი დამე, არამედ არის მხოლოდ მედ-
მივი დღე... ბუშენი ყოველთვის იქნებან—იბით სიტყვების თჯ-
ბა, სიტყვების სიტყვადობა, სიტყვების ერთი... ერთი სიტყ-
ვების, მინამ შრომად ენა და ენა-ვი სიტყვების,
მინამ მწერლობა სიტყვების. თუ სადაშეო მწერლობას საქ-
თარი დრო-გამოშვებით გამოცემა არა ეწეს, უმისიდა მოხრადობა
მწერლობად დაღმუქდება, დაწეება და განწეება. განწეობის; „იბ-
ეარ დროში „ნობათ“-ს წინად, უწეუტედა და ჰატეისინად
მიეკუთვნება სიტყვით მთხეი, სიღო სურათი ჰატეი. 1882—1884 წ.
ტეხილის.“

ანდრია დღეა.

Рис. О. М. Ш. — АНТЪ

— თუმცა ზედმოწეით შევიწავლენ ვინ რა კალამს და კარანაშს
ხმარობს, წარმოვადგინო თუ თითონ ვფიქრო კიდევ, მაგრამ მონი
ხარჯთაღრიცხვა ტეხილის გამოებას დღის დღეობით დაბოლოდა.
ერთი ხარჯი გამოემაგრა გამოუთავარი შეხვედის, გახლავთ, ბატონებო

ჩაი, რომელსაც სჯამენ სხვა და სხვა კომისიის წევრნი. მე გამოვიანებარი მე
და აღმოჩნდა, რომ თითო კიბა ჩაი კალამს უჯღობა 1,03 კაპ. მე ვფიქ-
რობ მე ხარჯი შეემაგრა და შეუდგენი წა-მოგვადგინო ჩემ ახლს.

გამოსტეხილი და დრ. რედაქტორი ზღ. უბადარა